

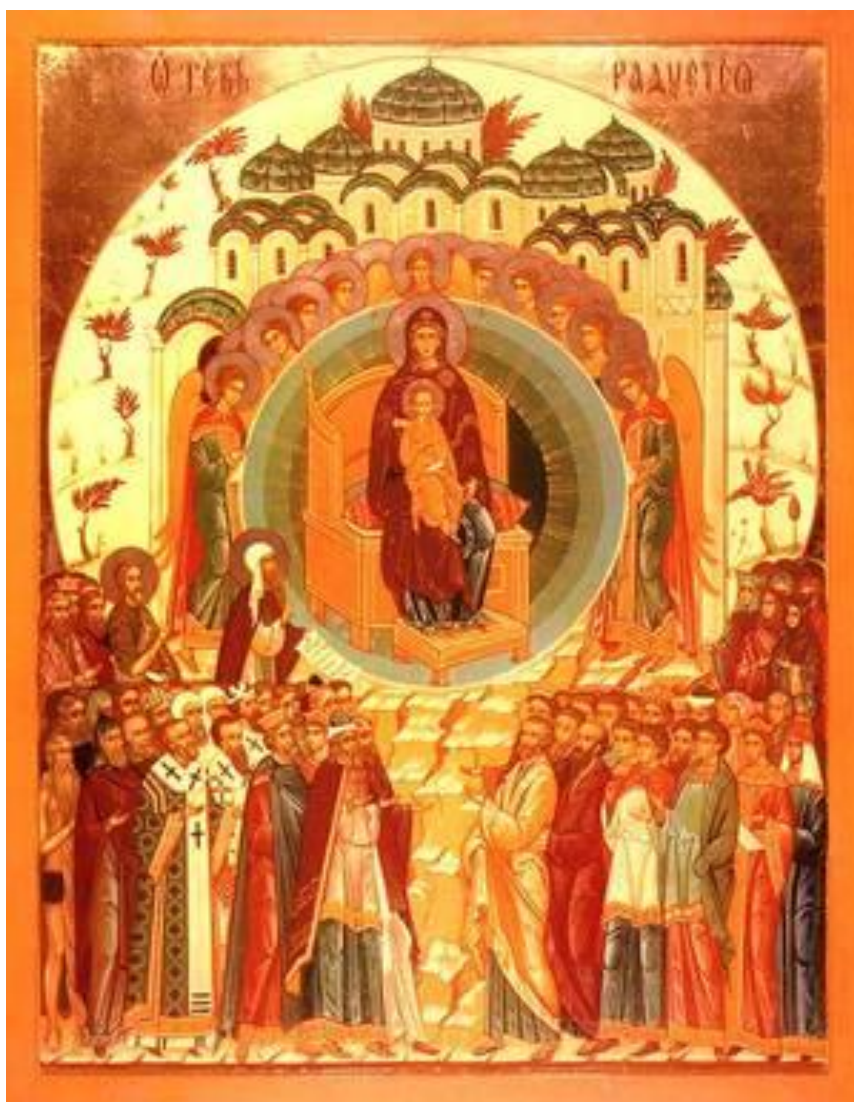
Бібліотечна довідка

СОБОР ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ. СВЯТКИ

ЗМІСТ

Стор.

1. Собор Пресвятої Богородиці.....	2
2. Народні прикмети на 8 січня.....	3
3. Святки.....	4
4. Традиції святкових днів.....	4
5. Ключові слова.....	5

На наступний день після свята Різдва Христового, Православна Церква з хвалебними і подячними піснями звертається до Богоматері, яка народила Спасителя всього світу. Це зібрання віруючих було названо *Собором Пресвятої Богородиці*.

1. Собор Пресвятої Богородиці

У другий день Христового Різдва, за Юліанським календарем, — 8 січня — християни відзначають Собор Пресвятої Богородиці, славлячи гідність богоматеринства. Немає точної інформації про те, в якому столітті празник Собору Пресвятої Богородиці ввійшов у загальну практику Церкви. Деякі святі отці IV ст., як святий Амвросій, святий Августин, святий Епіфаній Кипрський і святий Йоан Золотоустий з нагоди празника Христового Різдва у своїх проповідях прославляють Пресвяту Богородицю. Можливо, що якийсь час празник Собору і пам'ять святого першомученика Степана святкували в один день, бо щойно в VII ст. вшанування пам'яті святого Степана перенесли на третій день Різдвяних свят.

Натяк на святкування Собору Пресвятої Богородиці наступного дня після Христового Різдва знаходимо в 79 правилі Шостого Вселенського Собору, що відбувся в Константинополі 691 року. У той час подекуди був звичай, що другого дня після Різдва вірні обмінювалися печивом, нібито на честь болю Пречистої Діви Марії при народженні Ісуса Христа. Собор таку практику засуджує і забороняє. «Божественне з Діви народження, — каже Собор, — що було безсіменним, ми визнаємо за безболісне, і це проповідуємо всім вірним. Цим способом хочемо направити тих, що через незнання роблять щось невідповідне. Тому що деякі після святого Різдва Христа Бога нашого печуть печиво і дарують його один одному на честь мук при пологах Всенепорочної Діви Матері. Ми вважаємо, що вірні не повинні робити чогось такого. Бо не приносить честі Діві, коли її невимовне родження означають і представляють наче звичайне і властиве для нас родження, тому що вона понад усяке розуміння і вислів тілом породила невимістиме Слово. Отже, якщо це робитиме духовна особа, то її позбавлять сану, а мирянина відлучать».

Для Східної Церкви загалом традиційним є святкування після великого празника пам'яті тих осіб, які виконували головну роль в подіях празника. «У Христовому Різдві на першому місці коло Христа бачимо Пресвяту Богородицю. Тож уже в перших віках вірні разом збиралися наступного дня після Христового Різдва, щоб подякувати Пречистій Діві Марії за те, що дала нам Спасителя та віддати їй почесь як Божій Матері. Від того зібрання вірних і сам празник називають зібранням, Собором», — зазначає у книзі «Пізнай свій обряд» о. Юліан Катрій.

Загалом, час від празника Христового Різдва до Богоявлення, в якому відзначають Собор Пресвятої Богородиці, триває 12 днів, тому й має назву дванадцятиднів'я, по-грецьки «додекамерон». Як колись празник Пасхи святкували цілий тиждень — аж до Томиної неділі, так схоже і празник Христового Різдва тривав 12 днів — аж до празника Богоявлення.

Святкування дванадцятиднів'я підтверджує Устав святого Сави Освяченого († 530), де сказано, що в той час «нема ані посту, ані коліноприклонень у церкві чи в келіях». Кодекс імператора Юстиніяна, виданий 535 року, поручає зберігати дванадцятиднів'я. Історик Георгій Кедрин (XII ст.) розповідає про імператора Юстиніяна, який проводив ці 12 празничних днів особливо побожно й роздавав щедрі милостині. Другий Синод у Турі, Франція, що відбувся 567 року, називає празничними всі дні від Різдва до Богоявлення. З колишнього дванадцятиднів'я в залишилися два святкові дні, окрім самого Різдва та Богоявлення: Собор Пресвятої Богородиці і святого першомученика Степана.

Церква під час святкування Собору Пресвятої Богородиці у богослужіннях закликає вірних до прослави Богоматері: «Прийдіть, і звеличаймо Матір Спасителя, яка і по Різдві залишилася Дівою. Радуйся, живий городе Царя й Бога, в яким Христос бувши, доконав спасення. З Гавриїлом вихваляймо і з пастухами прославляймо, кажучи: Богородице, моли з тебе воплощеного за наше спасення» (Утрєня празника).

Джерело: http://risu.org.ua/article_print.php?_lang=ua&id=54846&name=religious_holidays

У цей день тривають святки. Дівчата починають гадати. У народі 8 січня називають «жіночими кашами». Це свято породіль і бабок-повитух. В цей день зазвичай займаються столярними роботами. Також 8 січня жінки беруть ложку, ходять в гості і їдять кашу, яку господарі будинку (як правило, родичі та друзі) спеціально готують для такого випадку.

У свято часто грають на музичних інструментах, розважаються і веселяться. Віруючі 8 січня моляться Святому пророку Давиду, який відомий як покровитель музикантів. Також він допомагає справлятися з гнівом і викорінювати в собі зайву злість. Крім того, раніше на Русі вважали, що Давид, граючи на гусях, своїм співом захищає людину від розбійників і диких звірів, які можуть зустрітися йому на шляху.

8 січня відзначається Собор Пресвятої Богородиці. Вважається, що в цей день загадкові Святки вступають у свої права. У багатьох будинках тривають святкові посиденьки. Пильна увага — на прикмети і традиції!

2. Народні прикмети на 8 січня

- ❖ Якщо в цей день буде завірюха і мороз, значить, літо буде холодним.
- ❖ Якщо людина народилася 8 січня, значить, він буде хорошим майстром. Йому рекомендується носити алмаз в якості талісмана.
- ❖ Повитухам 8 січня належить дарувати тканини і рушники — «на легку дорогу» прийнятими ними дітьми. Крім того, повитухам приносять частування, що обіцяє дарувальникам щастя, а жінкам — легкі пологи.
- ❖ Маленьку дитину в цей день піднімали вище власної голови, щоб він ріс високим, міцним, красивим і здоровим.
- ❖ В день 8 січня не можна купувати мотузки або вироби з них, оскільки це може призвести до того, що в сім'ї хтось повіситься.
- ❖ Не можна 8 січня готувати і їсти кисіль — це до небіжчика.

- ❖ Колядників, які прийшли в будинок, потрібно обов'язково впустити і пригостити смачною їжею, що принесе господарям будинку щастя і благополуччя, мир і спокій у родині.
- ❖ Якщо вранці сонячно і ясно — чекай хороший врожай проса.
- ❖ Якщо 8 січня пригоріла каша — бути снігопадам.
- ❖ Зграї ворон літають над головою — буде хуртовина.
- ❖ Якщо щебечуть синиці — чекай нічних заморозків.
- ❖ Якщо з будинку в день 8 січня винести розбитий посуд або інший непотріб — в сім'ю прийде нещастя.
- ❖ Якщо в печі горить біле, а не червоне полум'я, скоро потеплішає.
- ❖ Якщо почув спів зяблика — скоро буде відлига.
- ❖ Сніг 8 січня прилипає до долонь — чекай тепла.
- ❖ Північний вітер принесе з собою холод і холоднечу.
- ❖ Якщо після заходу 8 січня небо забарвлюється в червоний колір — чекай лютих морозів.
- ❖ 8 січня ворожіння на врожай і шлюб — самі правдиві.

Джерело: <http://supermg.com/ezoterika/18419-narodni-prikmeti-na-8-sichnja-sobor-presvjatoi.html>

3. Святки

Святки — це час від Різдва Христового до Хрещення Господнього. Ці два свята з'єднані низкою інших важливих днів. Святки наповнені дивовижною радістю Різдва Христового, тобто народження Сина Божого. Цей час добре присвятити не тільки своїй сім'ї, але й самотнім людям, у яких немає близьких. Так, люди на Святки завжди намагалися приділяти час справам милосердя. Багато хто відвідує в ці дні лікарні, дитячі будинки. За законами Церкви, Святки — це період духовної радості, а не тілесної. Основна суть свята в ушануванні Христа, обов'язковому відвіданні літургії у храмі, хоча часто люди вирішують навпаки, влаштовуючи аж надто гучні застілля.

Православні свята Різдва Христового і Хрещення Господнього з'єднують низка днів, які називаються святочними. Якщо бути точним, то Святки починаються у вечір різдвяного святвечора і закінчуються вранці дня Хрещення Господнього. Це найвеселіший із зимових свят, — як в дохристиянській Русі (урочистості, присвячені богу Святовита), так і в Русі православної. Ворожіння, які супроводжували язичницьким Святках, збереглися досі (раніше вимовлялися заклинання на рік вперед плюс проводилися ворожіння, метою найважливіших було дізнатися про майбутній урожай). Напевно вам доводилося стикатися з тим, що батьки говорили вам, що в дні Святків не можна братися за жодну роботу, — це повір'я теж прийшло з старовини (люди боялися накликаючи на свою працю нещастя, оскільки у ці дні розгул нечистої сили був як ніколи сильний).

4. Традиції святкових днів

У перший же день Святків запалюється багаття, присвячений Коляді (це також стародавнє божество східних слов'ян), — у давнину цей вогонь підтримувався всі 12 святочних днів. Свято в даний час з розмахом відзначається в сільських поселеннях.

Однією з прикмет його є, наприклад, те, що в перший вечір Святка з височини спускають палаюче колесо, що символізує те, що старий рік разом з усіма його негод скінчився.

Одна з традицій свята — переодягання в святковий одяг, або ряджені (зазвичай це тлумачиться як образ оновлення природи). Молоді люди (особливо це актуально було для старовини) переодягалися в святковий одяг, танцювали і веселилися. З рядженням пов'язано і спів колядок — святкових пісень, якими славилися господарі будинків, через які

проходили колядники. Ще одна тема колядок — це майбутній урожай.

На Святки вважається правильним не шкодувати грошей, йти на базар, приміром, і витратити від широкої слов'янської душі. У цей день в передпокої стелять нові килими.

Існує традиція не вимітати сміття з дому в період з різдвяного святвечора до дня 14-го січня (церковний новий рік), потім весь цей сміття, зібраний разом, спалюється за один раз на подвір'ї (так нещастя минулого року відходять у минуле).

Джерело: <http://comm.webfermer.org.ua/rizne/svjatky-tradycii-svjata.php>

5. Ключові слова:

Богородиці собор, святки